

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı: 16690
Tarih: 21.01.2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 24/01/2022 16:58
Sayı: E-120.10-
0953874

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Son yıllarda ceza infaz kurumlarında başta yaşam hakkı ihlali olmak üzere birçok hak ihlali yaşanmaktadır. Özellikle hasta mahpusların yaşam koşullarının ağırlaşmasına rağmen Adalet Bakanlığı'na bağlı Adli Tıp Kurumları (ATK), hasta mahpus aleyhine rapor vermektedir. Bununla birlikte cezası sona eren mahpuslar cezaevlerinin İdare ve Gözlem Kurullarınca serbest bırakılmamaktadır. Son 2 ayda cezaevlerinde aralarında İdare ve Gözlem Kurullarınca serbest bırakılmayan ve ağır hasta mahpusların da bulunduğu 8 mahpus yaşamını yitirmiştir. Cezaevlerinde hasta mahpusların koşullarının iyileştirilmesi, ATK raporlarının hukuka uygunluğunun araştırılması, yaşamını yitiren mahpuslara ilişkin soruşturmanın etkin yürütülmesi, sorumluların açığa çıkarılması ve bu vakaların tekrarlanmasının engellenmesi amacıyla Anayasamızın 98. ve TBMM İç Tüzüğü'nün 104. ve 105. Maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasını arz ederiz.21.01.2022

Remziye TOSUN
Diyarbakır Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye'de cezaevlerinde yaşanan en önemli sorunlardan biri yaşam hakkının ve sağlığa erişim hakkının ihlal edilmesidir. Sivil Toplum Kuruluşlarının tespit ettiği kadarıyla Türkiye

cezaevlerinde 604'ü ağır olmak üzere 1605 hasta mahpus bulunmaktadır. Pandemi sürecinde yürürlüğe giren ceza infaz düzenlemesi ile adli mahpuslar koşullu salıverirken hasta, ağır hasta veya siyasi mahpuslar bu düzenlemeden yararlanamamıştır. Gerek ATK raporlarının aleyhe düzenlenmesi gerekse İdare ve Gözlem Kurullarının mahpusun iyi halli olmadığına karar vermesinin ardından mahpusların cezaevlerinde yaşamını yitirdiği basına yansımıştır. Bununla birlikte adli veya siyasi mahpusların cezaevlerinde işkence ve kötü muameleye maruz kaldığı kamuoyunda bilinmektedir.

İnsan Hakları Derneği'nin (İHD) verilerine göre 2020 yılından bugüne cezaevlerinde en az 60 hasta mahpus yaşamını yitirmiştir. İHD'nin verilerinin ardından son olarak Kasım 2021 tarihinden bugüne Türkiye cezaevlerinde 8 mahpus şüpheli bir şekilde yaşamını yitirmiştir. 26 Kasım 2021 tarihinde İskenderun T Tipi Cezaevinde 33 yaşındaki hasta mahpus Bangin Muhammed tekli hücresinde ölü bulunmuştur. 9 Aralık 2021 tarihinde Kandıra 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Cezaevinde işkence ve cinsel saldırılara da maruz kalan Garibe Gezer, tecritte bulunduğu süngerli odada şüpheli bir şekilde yaşamını yitirmiştir. 14 Aralık 2021 tarihinde İzmir Aliğa Şakran T Tipi Cezaevi'nde 56 yaşındaki ağır hasta mahpus Abdülrezzak Şuyur'un yaşamını yitirdiği basına yansımıştır. 15 Aralık 2021 tarihinde Diyarbakır 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Cezaevi'nde 51 yaşındaki ağır hasta mahpus Halil Güneş yaşamını yitirmiştir. Şuyur ve Güneş'in ölümünden bir gün sonra ise tedavi olması için şartlı tahliye edilen Salih Tuğrul, Mersin Şehir Hastanesi'nde yaşamını yitirmiştir. 17 Aralık 2021 tarihinde Bolu T Tipi Kapalı Cezaevi'nde 32 yaşındaki mahpus İlyas Demir, tek kişilik hücrede ölü bulunmuştur. 20 Aralık 2021 tarihinde Tekirdağ 2 Nolu F Tipi Cezaevinde Vedat Çem Erkmek tek kişilik hücresinde ölü bulunmuştur. Son olarak 11 Ocak 2022 tarihinde gözaltına alınırken kolluk güçleri tarafından işkenceye maruz kalan 35 yaşındaki Murat E., 13 Ocak 2022 tarihinde Van M Tipi Cezaevi'nde şüpheli bir şekilde yaşamını yitirmiştir.

Cezaevlerinde gerçekleşen bu ölümler, birçoğu hasta olan ve rahatsızlıkları tedavi edilmeyen mahpusların tek kişilik hücrelerinde şüpheli bir biçimde gerçekleşmiştir. Buna karşılık, cezaevi yönetimleri ise vakaları ilk başta intihar olarak lanse etmiştir. Birçoğu kötü muamele ve işkenceye maruz kalan mahpusların şüpheli bir şekilde gerçekleşen ölümlerine dair cezaevi yönetimleri veya infaz memurları hakkında kamuoyuna yansıyan herhangi bir soruşturma bulunmamaktadır. Mahpusların birçoğu Adli Tıp Kurumlarının 'cezaevinde kalabilir' raporları ve cezaevlerinin İdare ve Gözlem Kurullarının raporlarıyla serbest bırakılmamıştır. Cezaevlerinde hasta mahpuslar tahliye edilmeyerek Anayasa ve uluslararası sözleşmelerle

garanti altına alınan yaşam hakkı, sağlığa erişim hakkı gibi temel insan hakları yok sayılmaktadır.

Cezaevlerinde yaşanan ağır insan hakkı ihlalleri tüm toplumu derinden etkilemektedir. Hak ihlallerinin yaşanmaması adına Adalet Bakanlığı'nın vakalara ivedilikle müdahil olamaması, hukuki olarak tartışmalı olan İdare ve Gözlem Kurulu gibi mahpusun koşullu salıverilme hakkından faydalanmasını engelleyen düzenleme veya Adli Tıp Kurumlarının çelişkili raporları, hasta mahpusların tedavi süreçlerinin engellenmesine ve daha da vahimi mahpusların yaşamlarının ihlal edilmesine yol açmıştır. Bu durumda bu tür ihlallerin araştırılması, sorumlular hakkında işlem başlatılması gerekmektedir. Cezaevlerinde işkence ve kötü muamele uygulamalarının araştırılması, hasta mahpusların koşullarının iyileştirilmesi, ATK raporlarının incelenmesi, yaşama hakkı ihlal edilen mahpuslara ilişkin soruşturmaların etkin yürütülmesi, sorumluların açığa çıkarılması ve bu vakaların tekrarlanmasının engellenmesi amacıyla Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.

1	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	Tham
2	SAİT DEDE	HAKKARİ	J. Dede
3	GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	MUŞ	Ölüm
4	KEMAL PEKÖZ	ADANA	Kemal
5	HABİP EKSİK	IĞDIR	H. Eksik
6	OYA ERSOY	İSTANBUL	Oya
7	NURAN İMİR	ŞIRNAK	Nuran
8	ALİCAN ÖNLÜ	TUNCELİ	Aliçan
9	HÜSEYİN KAÇMAZ	ŞIRNAK	H. Kaçmaz
11	RIDVAN TURAN	MERSİN	Ridvan
12	ABDULLAH KOÇ	AĞRI	Abdullah
13	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	Ömer
14	MUAZZEZ ORHAN IŞIK	VAN	M. Orhan
15	ERDAL AYDEMİR	BİNGÖL	Erdal
16	ZEYNEL ÖZEN	İSTANBUL	Zeynel
17	DİLŞAT CANBAZ KAYA	İSTANBUL	Dilşat
18	HASAN ÖZGÜNEŞ	ŞIRNAK	H. Özgüneş
19	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	Murat
20	ALİ KENANOĞLU	İSTANBUL	Ali Kenanoğlu